

PROBLEME ACTUALE ALE SISTEMELOR DE TRANSPORT PUBLIC MUNICIPAL

Igor ROTARU

Departamentul Transporturi, Facultatea Inginerie Mecanică, Industrială și Transporturi,
Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Igor Rotaru, igor.rotaru@tran.utm.md

Coordonatorul științific **Victor CEBAN**, dr., conf. univ., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat. În contextul urbanizării globale a populației, problemele transportului public în municipiile urbane nu fac decât să se agraveze. Mobilitatea crescută a populației urbane impune organizarea eficientă a transportului de pasageri prin mijloace tradiționale de transport, respectiv autobuze și troleibuze. În același timp, o tranziție calitativă la transportul de pasageri pe liniile principale ale orașului cu vehicule de mare capacitate (tramvai și metrou) nu este posibilă din cauza cererii insuficiente și a necesității de investiții mari în infrastructură. Articolul, folosind exemplul municipiului Chișinău, examinează problemele actuale ale marilor orașe și propune principalele modalități de rezolvare a acestora.

Cuvinte cheie: abordare sistemică, transport public de rută,

Introducere

În condiții de urbanizare globală a populației problemele transportului public în cadrul municipiilor urbane doar se agravează.

În mod deosebit de actuale problemele examinate sunt pentru orbirii cu numărul de populație mare (de la 500 000 până la 1 milion de locatori) cum este capitala al Republicii Moldova.

Specificul acestor aglomerații urbane constă în funcționare la limită capacităților a sistemului de transport public format prioritar cu autobuze și troleibuze de clasa mare.

Tot odată trecere la un sistem de transport public dotat cu alte module cum este tramvai lung sau metro nu este rațională din motivul mobilității redusă a populației și a investițiilor depășite pentru bugetul municipal.

În conformitate cu Strategia de Dezvoltare a Poporului [1] aprobată de Națiunile Unite în 2015, unul dintre obiectivele de dezvoltare durabilă (numărul 11) este „Orașele și comunități durabile”.

Ținta 11.2 a acestui obiectiv impune ca, până în 2030, populațiile urbane să beneficieze de sisteme de transport sigure, accesibile, accesibile și durabile din punct de vedere ecologic, bazate pe o siguranță rutieră îmbunătățită, în special creșterea utilizării transportului public, cu o atenție deosebită nevoilor celor din situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și persoane în vârstă.

Lipsa unei viziuni comune pentru dezvoltarea sistemului de transport public urban și eșecul de a lua măsuri pentru rezolvarea problemelor sale inerente contribuie la crearea unui cerc vicios de probleme pentru traficul urban.

Nerespectarea nivelului serviciilor oferite de transportul public urban cu cerințele actuale ale pasagerilor duce la creșterea vehiculelor individuale, ceea ce la rândul său va crea o serie de probleme, după cum urmează:

- creșterea numărului de congestioni în trafic și pierderea timpului pasagerilor, oboseala acestora,
- reducerea beneficiilor economice și sociale de la locuirea în marile aglomerări urbane,
- emisii crescute de poluanți și condiții de viață nesatisfăcătoare în orașele mari,

- o scădere a veniturilor operatorilor de transport și o creștere a sarcinii asupra bugetului municipalităților.

Pentru a rezolva problemele de transport existente, este necesară dezvoltarea unor baze metodologice pentru crearea și funcționarea durabilă a sistemului de transport urban al orașului în general și a componentei sale principale și definitorii a transportului public în special.

Scopul acestui articol este de a identifica și descrie principalii factori care ar trebui luați în considerare la elaborarea planurilor de mobilitate durabilă a populației urbane și a căror respectare contribuie la rezolvarea problemelor de transport.

Factorii care determină funcționarea sistemelor de transport public municipal.

Studiul este realizat în baza:

- rezultatelor și experienței de elaborare proiectelor de dezvoltare durabilă a transportului public al municipiului Chișinău [2-3] cu forța a cadrelor didactice și a studenților al departamentului Transporturi a Universității Tehnice a Moldovei;
- analiza experienței străine în planificarea transporturilor sistemelor de transport și practicarea funcționării acestora [4].

Lista principalelor factorilor ale sistemului de transport public municipal este:

1. Factorii naturali:

- a) condiții climaterice;
- b) relieful aglomerației urbane;

2. Factorii sociali:

- a) nivelul actual de trai a populației;
- b) factor istoric de dezvoltare orașului și în formarea sistemului de transport;
- c) politica tarifară a administrației publice municipale;
- d) gradul de acces a populației la linia de transport public;
- e) tradiții și mentalitatea populației;

3. Factorii economice:

- a) nivelul dezvoltării economice și surse de finanțare sistemului de transport public;
- b) nivelul de dezvoltare infrastructurii rutiere și în special pentru transport public;
- c) gradul de dotare a sistemului de transport public cu mijloace de transport în raport cu cererea;

4. Factorii ecologice:

- a) gradul înalt de poluare a mediului ambiant;
- b) dotarea parcului rulant cu mijloace de transport ecologice sau cu consum de combustibil econom;
- c) optimizarea planului de prestare serviciilor de transport public în funcție de cerere mobilității;

5. Factorii de management:

- a) lipsa strategiilor de dezvoltare a orașului și a sistemelor de transport public;
- b) lipsa sistemului centralizat de managementul sistemului de transport public;
- c) lipsa sistemului de priorități pentru dezvoltarea infrastructurii de transport;
- d) lipsa concepțiilor inovatoare pentru funcționarea sistemului de transport public;

6. Factorii de planificare, organizare și gestionare:

- a) imperfecțiunea rețelei de rute de transport public;
- b) nerespectarea graficului de circulație;
- c) funcționarea imperfectă a materialului rulant de transport public;
- d) nerespectarea graficului de circulație pe rută;
- e) organizarea și siguranța circulației rutiere;
- f) monitorizarea procesului de circulație și informarea pasagerilor.

Caracteristicile principalelor probleme ale creării unui sistem de funcționare durabilă a transportului public urban

Atunci când se formează funcționarea durabilă a transportului public urban, trebuie să se țină seama de o serie de probleme emergente datorate sistemului existent sub influența factorilor istorici și climatici, potențialul economic existent, precum și barierele legale și culturale.

Pe lângă cele enumerate, mai salvează următoarele probleme:

- o serie de decizii sunt luate pe baza împrumutării experienței străine fără a ține cont de specificul local;
- la luarea deciziilor nu se urmează întotdeauna o abordare sistematică, ceea ce duce la schimbări în etapa de implementare;
- toate programele și strategiile sunt împărțite în activități locale în domenii separate de lucru, ceea ce duce la inconsecvența acțiunilor și la duplicarea eforturilor;
- nu sunt utilizate pe deplin capacitățile noilor tehnologii, ceea ce nu permite realizarea progresului scontat;
- deciziile convenite colectiv luate în etapa de elaborare a unei strategii de dezvoltare a sistemului de transport sunt implementate doar parțial, iar în alte cazuri prevalează interesele pur corporative ale operatorilor de transport.

Pentru a rezolva eficient aceste probleme pe termen lung, este necesar să se determine corect scopul și obiectivele dezvoltării durabile a populației care locuiește în oraș. Implementarea scopurilor și obiectivelor proiectului de dezvoltare durabilă a sistemului de transport public urban este posibilă numai dacă interesele tuturor participanților la proces sunt coordonate la etapa formării acestora. Practica implementării proiectelor de dezvoltare durabilă arată că interesele diferitelor părți sunt diferite. Este posibil să se realizeze un echilibru al intereselor majorității participanților, cu condiția ca scopul proiectului să corespundă priorităților lor de viață.

Prioritatea principală pentru toți oamenii rezonabili este viața însăși și suportul ei de viață. Prin urmare, proiectele pentru dezvoltarea durabilă a sistemelor de transport public în orașele mari ar trebui să fie dezvoltate în următoarele condiții:

- să respecte nevoile și interesele populației în mobilitate;
- să nu contravină legii a naturii și să nu producă daune mediului și sănătății umane;
- promovarea unei dezvoltări economice eficiente.

Concluzii

Obținerea consensului între părțile interesate în etapa de dezvoltare a unui proiect de dezvoltare durabilă ajută la reducerea costurilor generale ale implementării acestuia și la îmbunătățirea funcționării acestuia.

Referințe

- [1] Strategia de Dezvoltare a Poporului aprobată de Națiunile Unite în 2015 , <https://moldova.un.org/ro/sdgs>.
- [2] V. Ceban, „Optimizarea transportului public în municipiu Chișinău”; Inst. pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) “Viitorul”. – Chișinău: IDIS “Viitorul”, 2011. ISBN 978-9975-4193-8-3.
- [3] „Strategia de transport a municipiului Chișinău”, <https://www.chisinau.md/ro/strategia-de-transport-a-municipiului-chisinau-2015.html>.
- [4] <https://civitas.eu/projects>.